

[Ministeren for Grønland]

cielt hr. Preben Lange fremførte nogle bemærkninger, som jeg er nødt til at kommentere. Der var tre forhold, hr. Preben Lange gjorde ret meget ud af.

Det ene var besparelsen på 30 mill. kr. på Grønlandsrammen for 1985, og i den forbindelse var der to ting, hr. Preben Lange var særlig optaget af. Den ene var det tidspunkt, hvor jeg havde meddelt det grønlandske landsstyre, at disse besparelser skulle gennemføres. Det har i den offentlige debat været hævdet, at man i Grønland kun havde 8 dage til at tage stilling til det. Og det andet, hr. Preben Lange mente, var, at denne besparelse ville være ødelæggende for det grønlandske samfund.

Må jeg om ikke andet så af historiske grunde, også som et svar på hr. Jes Lundes bemærkninger i går under behandlingen af ændringsforslagene, oplyse om tidsforløbet vedrørende disse besparelser, at vi i Grønlandsministeriet den 4. oktober 1984 sendte det ændrede finanslovsudkast til finansudvalget, at man allerede den 19. oktober 1984 i Grønlands Radio nævnte disse 30 mill. kr., at vi den 26. oktober 1984 – den dato er vigtig – sendte meddelelse om besparelserne i alle detaljer til Grønlands hjemmestyre, at vi gentog det den 6. november 1984 med et ledsagebrev, hvori vi forklarede sagen nøje, og at vi har haft 4 eller 5 møder, dels blandt politikerne, dels på embedsmandsniveau. Når hr. Preben Lange siger, at man tidsmæssigt ikke har haft mulighed for at indarbejde det i landstingssamlingen, skal jeg gøre opmærksom på, at landstingssamlingen sluttede den 17. november 1984, og at man altså i Grønland allersenest har vidst alt om disse besparelser den 26. oktober 1984; man har altså haft 1½ måned før det møde den 8. december 1984, hvori landsstyret sagde, at man ikke kunne acceptere besparelserne.

Så er der selve besparelserne, 30 mill. kr. Beløbet skal ses i forhold til, at den samlede Grønlandsramme er på godt 2 mia kr. Det er da rigtigt, hvad hr. Preben Lange sagde, at man har vænnet sig til, at Grønlandsrammen normalt stiger, det har man haft mere end 100 år til, for fra 1854 til 1982 er Grønlandsrammen hvert år steget, men den stigning er altså nu standset.

Betyder det så, at vi er med til at ødelægge det grønlandske samfund? Nej, bestemt ikke. Normalt skal folketingets medlemmers tid

ikke bruges til detaljer vedrørende besparelser, men jeg synes egentlig, at det ville være rart at få lidt proportioner ved at sige: hvor er det, vi sparer disse 30 mill. kr.? En tredjedel, nemlig 8,9 mill. kr., sparer vi ved, at Grønlandsfly ikke længere får tilladelse til at have et underskud hvert år på 25 mill. kr., men nu skal holde sig til 15 mill. kr. Det er allerede behandlet i Grønlandsflys bestyrelse, og det er accepteret. En tredjedel, nemlig 8,4 mill. kr., spares ved, at Godthåb værft ikke får udvidet sin anlægsplan med et såkaldt sidetræk. Årsagen til det, ud over besparelsen, er, at det er meget sløjt med kunder til Godthåb værft, så man har ikke brug for det. Og den sidste tredjedel af disse 30 mill. kr., nemlig ca. 8 mill. kr., udgøres af en formindskelse af anlægsreserven.

Det er altså helt, helt ude af proportion at hævde, at man kun har vidst dette i kort tid. Det er dokumenterbart, at man har vidst det i over 1½ måned, nøjagtig lige så længe som alle andre ministeriers besparelser har været kendt. Og det er helt ude af proportion, at disse 30 mill. kr. i forhold til de 2 mia kr. i Grønlandsrammen skulle slå noget som helst i stykker.

Det andet af de i alt tre punkter, hr. Preben Lange var inde på, er spørgsmålet om overdragelse af opgaver til Grønland. Hørte jeg rigtigt, at hr. Preben Lange sagde, at det tempo, der er i øjeblikket, er for hurtigt, for det er hurtigere, end hjemmestyrekommissionen har forudsagt? I så fald vil jeg understrege, at det er regeringens politik, at tempoet skal være nøjagtig det tempo, som Grønland ønsker. Vi overfører alle de opgaver, Grønland ønsker overført, i nøjagtig det tempo, som Grønland selv mener man kan overtage det i.

Det tredje og sidste punkt, jeg vil sige noget om, er, at hr. Preben Lange havde den opfattelse, at vore besparelser skulle hænge sammen med en slags irritation i Danmark over samfundsudviklingen i Grønland, eller at det skulle være en slags straffeekspedition i forbindelse med Grønlands EF-udmeldelse. Danmark blander sig på ingen måde i, hvordan man udvikler samfundet i Grønland på de områder, hvor man selv har overtaget ansvaret.

Med hensyn til EF-udmeldelsen har den danske regering, specielt udenrigsministeriet, Grønlandsministeriet og statsministeriet,